

YTTRANDE

S2025/00911

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 14 augusti 2025

Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper (SOU 2025:53)

Sammanfattning

Vi tillstyrker den del av förslaget som rör kvalificering till socialförsäkringsförmånerna bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, förutsatt att detta endast träffar de personer som kommer till Sverige efter ikraftträdande. Vi avstyrker den del av förslaget som rör en kvalificeringstid på fem år som villkor, och föreslår istället en kvalificeringstid på tre år. Detta eftersom tre år är bosättningsvillkoret för rätten till garantipension och skulle då bidra till likabehandling samt att äldre människor i lägre utsträckning kan förväntas kunna förkorta bosättningstiden via inkomstvillkoren i takt med stigande ålder jämfört med personer i yngre åldrar. Slutligen är det av vikt att ta hänsyn till den översyn av grundskyddet som har aviserats.

Allmänt

Nedan återfinns våra synpunkter på de förslag som berör socialförsäkringarna för äldre personer, äldreförsörjningsstödet och bostadstillägget. Övriga förslag har vi inga synpunkter på.

6. En modell för kvalificering till socialförsäkringen m.m.

Vi **tillstyrker** den del av förslaget som rör kvalificering till de socialförsäkringsförmåner som rör pensionärer, nämligen bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd. Men detta förutsätter att kvalificeringsvillkoren endast berör de personer som kommer till Sverige *efter* att bestämmelserna har trätt i kraft. Det vore olämpligt att i efterhand tillämpa nya regler för personer som kommit till Sverige under helt andra villkor, även om vissa övergångsvillkor skulle gälla.

Vi **avstyrker** den del av förslaget som rör kvalificeringstiden, då tiden föreslås blir fem år. Vi menar istället att det vore lämpligt med en kvalificeringstid på tre år, vilket vi utvecklar nedan.

Alternativa förslag gällande äldreförsörjningsstödet och bostadstillägget

Om kvalificeringsvillkor införs för äldreförsörjningsstödet och bostadstillägget så anser vi att de bör rimma med bosättningsvillkoret för rätten till garantipension, vilket är tre års bosättning i Sverige. Det förenklar dessutom pensionssystemet om det är samma kvalificeringstid för de olika förmånerna.

Äldre har inte samma möjligheter att påverka kvalificeringsvillkoren för bosättning genom arbete och har därmed det svårare att uppfylla inkomstvillkoret än vad yngre personer har. Vi menar därför att det är rimligt att tiden för de förmåner som riktar sig till äldre bör ha kortare kvalificeringstid utifrån ett likabehandlingsperspektiv. Vi föreslår härmed att bosättningsvillkoret för äldreförsörjningsstödet och bostadstillägget ska vara detsamma som bosättningsvillkoret för rätten till garantipension, det vill säga tre års bosättning i Sverige.

Beaktande av den kommande översynen av grundskyddet

I slutet på maj 2025 kom besked från Pensionsgruppen om att se över grundskyddet. Målet är att få till ett effektivare och mer träffsäkert grundskydd samt en förenklad konstruktion. En utredning om grundskyddet kan väntas bli klar tidigast sommaren 2027, och efter en remissrunda kan förändringar troligen träda i kraft tidigt år 2029. Förslagen kring kvalificering till socialförsäkringsförmåner bör därför beakta och om möjligt avvakta de förändringar som inom några år kan förväntas bli verklighet inom ramen för grundskyddet.

Uppföljning av förslagets effekter

Det finns en risk att förslagen om kvalificering till socialförsäkringsförmåner ökar den ekonomiska utsattheten bland äldre. Som utredningen beskriver är det möjligt att förslagen leder till såväl positiva som negativa konsekvenser på individ- och samhällsnivå, för både äldre och yngre personer. Det är därför av stor vikt att dessa konsekvenser följs upp om kvalificeringsregler införs. I sammanhanget bör även beaktas om och i så fall i vilken utsträckning frivillig- och välgörenhetsorganisationer kommer att behöva träda in i statens ställe, och huruvida det i så fall kan bli aktuellt med ytterligare resurser för nämnda organisationer. Avslutningsvis, om förslagen införs är det grundläggande att berörda myndigheter informerar tydligt om förändringarna och dess effekter, i olika sammanhang och på olika språk.

I detta ärende har SPF Seniorernas arbetsutskott beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunnig Anna Eriksson deltagit.

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Maria Larsson'.

Maria Larsson
Förbundsordförande

SPF Seniorerna är en av Sveriges största ideella organisationer med närmare en kvarts miljon medlemmar i cirka 750 lokala föreningar över hela landet, samt Sveriges äldsta seniororganisation, bildad 1939. Förbundet är partipolitiskt och religiöst obundet och organiserar alla som har någon form av pension och deras partner.